

Μαθαίνω για ... τα Πάθη του Χριστού στη Κλασική Μουσική

Ορθοδοξία / Για εφήβους και όχι μόνο

Ηλίας Λιαμής, Σύμβουλος Ενότητας Πολιτισμού

Αγαπητά μου παιδιά,

Η Ευρώπη δημιούργησε έναν **πολιτισμό**, που έχει στη ρίζα του τον **Χριστιανισμό**. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει πως, όλα εκείνα που η Ευρώπη θεωρεί σημαντικά, δηλαδή όλα αυτά που ονομάζουμε **ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΕΣ** στηρίχτηκαν πάνω στο **Ευαγγέλιο του Χριστού**.

Κάποιες τέτοιες αρχές και αξίες είναι η ελευθερία της έκφρασης, ο σεβασμός σε κάθε άνθρωπο, ανεξάρτητα από την καταγωγή και τις απόψεις του, η λογική σκέψη απελευθερωμένη από προλήψεις.

Το πόσο επηρέασε ο Χριστιανισμός τους λαούς της Ευρώπης, φαίνεται και από την **Τέχνη**. Ιδιαίτερα η μουσική είναι γεμάτη **Χριστιανικά έργα**.

Οι μέρες της **Μεγάλης Εβδομάδας**, που αποτελούν την πιο σημαντική περίοδο της ζωής του Χριστού, αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης για όλους τους συνθέτες της Ευρώπης, εδώ και χίλια σχεδόν χρόνια, που έχουμε τα έργα τους, αλλά και πολύ νωρίτερα, σε συνθέτες που δεν υπήρχε τρόπος να καταγραφούν οι δημιουργίες τους.

Σήμερα λοιπόν θα σας προτείνω κάποιες πολύ όμορφες μουσικές που σχετίζονται με την Μεγάλη Εβδομάδα. **Θα σας ζητήσω όμως να βρείτε εσείς σε ποια περίοδο της μουσικής ανήκουν.** Για να το καταφέρετε αυτό, πρέπει να σας θυμίσω τις περιόδους της Μουσικής.

ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

1. Από την αρχή της ιστορίας μέχρι τον 6^ο αιώνα. **Εποχή της μονοφωνίας.** Περιλαμβάνει όλους τους αρχαίους μουσικούς πολιτισμούς. Ο Αρχαίος Ελληνικός πολιτισμός αναλύει την μουσική και βάζει τις βάσεις της εξέλιξής της.
2. **Πρώτη περίοδος του Μεσαίωνα.** 6^{ος} μ.Χ. αιώνας μέχρι τον 11^ο μ.Χ. αιώνα:

Δυτική Ευρώπη. Μεγάλες ανδρικές χορωδίες. Θρησκευτική μουσική. **Μονοφωνία,**

δηλαδή ακούγεται μόνον μία μελωδία από τις ανθρώπινες φωνές και τα μουσικά όργανα.

3. **Δεύτερη περίοδος του Μεσαίωνα.** 11^{ος} **μ.Χ.** αιώνας μέχρι 14^{ος} **μ.Χ.** αιώνας:

Πρώτες μορφές **πολυφωνίας**, δηλαδή, σιγά σιγά οι μουσικοί μαθαίνουν να ταιριάζουν μεταξύ τους νότες, ώστε να μπορούν να ακουστούν δυο και περισσότερες μελωδίες συγχρόνως.

4. **Περίοδος της Αναγέννησης.** 14^{ος} **μ.Χ.** αιώνας μέχρι 1600 **μ.Χ.** (γέννηση της όπερας): **Η πολυφωνία** στο αποκορύφωμά της.

5. **Εποχή του Μπαρόκ.** 1600 **μ.Χ.** μέχρι 1750 **μ.Χ.** (θάνατος του Μπαχ):

Οι μεγάλες ορχήστρες. Επικρατεί **η ομοφωνία**, δηλαδή ακούγεται έντονα μια μελωδία, κάποιες νότες όμως κάνουν το άκουσμα πιο «πλούσιο».

6. **Κλασική εποχή.** 1750 **μ.Χ.** μέχρι 1827 **μ.Χ.** (θάνατος του Μπετόβεν):

Οι μεγάλοι συνθέτες. **Κορύφωση της Ομοφωνίας.**

7. **Εποχή του Ρομαντισμού.** 1827 **μ.Χ.** μέχρι 1900 **μ.Χ.:**

Ελευθερία στην έκφραση. Η κυριαρχία του πιάνου.

8. **Μουσική του 20^{ου} -21^{ου} αιώνα.** 1900 μέχρι σήμερα:

Μουσική επανάσταση. Ανάμιξη όλων των ειδών της μουσικής. Ηλεκτρονική μουσική. Παγκόσμια μουσική γλώσσα.

Καταλαβαίνετε πως η εξέλιξη του θαύματος της μουσικής δεν περιγράφεται με δυο λέξεις. Αυτά όμως είναι αρκετά για να βάλετε τις πιο κάτω μουσικές στη σωστή τους σειρά και να καταλάβετε **ποιο γράφτηκε πρώτο και σε ποια περίοδο της μουσικής ανήκουν**, ανάλογα πότε έζησε ο συνθέτης τους. Έτσι θα καταλάβετε, έστω και λίγο, τις διαφορές που έχουν στο άκουσμα οι μουσικές περίοδοι.

Εσείς δεν έχετε παρά να πληκτρολογείτε στο google τον συνθέτη που έχω υπογραμμίσει και από τις πληροφορίες για τη ζωή του θα καταλάβετε σε ποια θέση πρέπει να τοποθετηθεί το κάθε κομμάτι. Ας ξεκινήσουμε λοιπόν:

1. **Ο Χριστός στον Σταυρό.** Από το Ορατόριο του Γιόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ «**Τα κατά Ματθαίον Πάθη**» . Το **Ορατόριο** είναι είδος θρησκευτικής μουσικής για ορχήστρα, χορωδία και σολίστ. Εδώ ο λαός θρηνεί, βλέποντας τον Χριστό στον Σταυρό.

<https://www.youtube.com/watch?v=3k4Ph-H5ZO4> (1:59:21)

2. «**Το Πάθος**»: Ύμνος του Άρβο Παρτ.

<https://www.youtube.com/watch?v=WfTmydmHX98>

3. **Stabat mater**: Γρηγοριάνη μελωδία. «**Stabat Mater**» είναι ο τίτλος μιας προσευχής, που μελοποίησαν πολλοί σύνθετες και σημαίνει «**Στεκόταν η μητέρα**». Πρόκειται για ύμνο που περιγράφει τον πόνο της Παναγίας κάτω από τον Σταυρό του Χριστού.

https://www.youtube.com/watch?v=HJ_nGZU439g

4. **Stabat mater**: Του Τζιοβάνι Περγκολέζι. Συνέθεσε το έργο αυτό το 1736, τις τελευταίες 2 εβδομάδες της ζωής του, κλεισμένος σε μοναστήρι της Νάπολη άρρωστος από φυματίωση.

<https://www.youtube.com/watch?v=AogRuKseGAA>

5. «**Ανάσταση**». Από το Ορατόριο του Λούντβιχ Βαν Μπετόβεν «**Ο Χριστός στο Όρος των Ελαιών**».

<https://www.youtube.com/watch?v=ktNIFXBefhE>

6. «**Ανέστη!**» Από το Ορατόριο του Φράντς Λίστ «**Χριστός**».

<https://www.youtube.com/watch?v=Q7MfqSFEj1U>

7. **Stabat mater**: Ζοσκέν Ντεπρέ. Υπήρξε από τους μεγαλύτερους μουσικούς τής εποχής του.

https://www.youtube.com/watch?v=3qx_JjPrh5M

Και η πιο γλυκιά μουσική δεν συγκρίνεται με τη γλυκύτητα του προσώπου του Αναστημένου Χριστού. Μακάρι, έστω και με τις πόρτες κλειστές, να φτάσει στην καρδιά μας και να κάνουμε την Ανάστασή Του δική μας.

Καλή Ανάσταση!

<https://bit.ly/3xwsbf5>